

Az akác honfoglalása a Nyírségben

Az erdészek örömmel vehetik kezükbe dr. Szemerédy Miklós kollégánknak a nyírségi akácokról szóló könyvét, ami azért is jelentős, mert a „természetvédők” által erdőnek nem, erdőt alkotó fafajnak sem tekintett, sőt általuk üldözött fafajnak nevezett akácnak a (nemzet)gazdaság részére kiemelt fontosságát, annak előnyös tulajdonságát, a nemesítésekkel elért eredményeket ismerteti, agresszivitásáról sem feledkezve meg.

Az akácnak a Nyírségben, de általában a szélsőséges homoktalajokon más a jelentősége, mint az ország többi erdőgazdasági tájaiban. Ezt igazolják a könyv szerzőjének az akáccal kapcsolatos tapasztalatai, vizsgálódásaiból leszűrűt eredmények. A természetvédelmet nem szemellenzősen, hanem azt tárgyilagosan szemlélve értékeli. Igazat kell neki adni, mert a „tájidegen” szót az erdészeti fogalmak közül száműzni kívánja, mert sok esetben egy táj szépségét, de a nemzetgazdaság igényeit is nem a görbe törzsű, sokszor beteg és odvas fák elégitik ki, hanem az idegenből, hazánkba betelepült egyenes törzsű lomb- és tűlevelűekből létesített állományok. Felteszi a kérdést – teljesen jogosan –, hogy a „természetvédők” az erdővel kapcsolatos idegen származást állandóan szajkózzák, ugyanakkor ezt az ugyancsak „tájidegen”, külföldről „behurcolt” élelmiszerekre nem vonatkoztatják. A külföldről származó fajok állományait megfosztják a szép „erdő” szótól és ültetvénynek (erdőültetvény) csúfolják. Véleményem szerint, ha az akác ültetvény, akkor minden csemeteültetéssel létesített állományt ültetvénynek kellene tekinteni és nevezni.

Az akác védelmében a szerző egy másuttán cáfolja az akácot ért „természetvédelmi” vádakát. Így többek között felteszi a kérdést, hogy miért kell az akácot üldözni, amikor környezetvédő: a futóhomok megkötője, egyáltalán a homoktalajok fája, (nemzet)gazdasági jelentősége is nagy, fájának jó tulajdonsága miatt; de egyike a legjobb mézelő fáinknak s a mezőgazdák házi fája.

A könyv 11 fejezetben meríti ki a témát.

I. „Az akác védelmében”. Ez az előzőkben tárgyalva.

II. „Az akác elterjedésének története”. Ebben az akáccal kapcsolatos különböző erdészeti vélemények ismertetésén kívül az ötvenes évek szörnyűsüleményét a „szelíd akác”-nak elnevezett Kininccsel végzett „erdősítést” próbálták a szakmával elfogadtatni.

III. „Az akác jelentősége a nyírségi homokon”. A sikeres erdősítések mellett említést tesz a száraz homoktalajokon végzett sikertelen akácerdősítésekről, amelyek miatt az akáccal kapcsolatos vélemények erősen megoszlottak. Itt mutat be táblázatosan megyénként és azon belül községenként az erdőterületeket, külön kimutatva az akác által elfoglalt területeket mag és sarj bontásban. Ez az erdőtörténészek számára majd fontos kútforrás lesz.

IV. „Az akácgazdálkodás egyedi technológiái”. A szerző az akác sarjzatást a nagyobb fatermés elérése végett – bizonyos határon belül előnyösnek tartja. Ezt a kutatók által közölt és a saját vizsgálódásainak az eredményei is bizonyítják. A legcélszerűbb az akácok elegyetlen telepítése, de a tág hálózatos nyár-akác elegyes erdő, ahol a nyár tág hálózatban került elegyítésre, a gyakorlatban bevált. Ebben a fejezetben ismertette a nyírségi akác magtermelő állományokat is.

V. „Az akác amerikai szerepe megváltozott”. Ott a két farontó bogár károsítása nyomán a 30-as években az akác pionír fafajja degradálódott. Magyar-amerikai együttműködéssel az ottani helyzetet kívánják megváltoztatni azzal, hogy a Magyarországon nemesített fajtákkal végzett összehasonlító kísérletek eredményeit és fotóit is elküldték. Is-

mertetést ad az amerikai energia-erdőkről és részletesen kitér az árbocakáca és annak különös értékére.

VI. „Magyarországi nemesítési törekvések, kísérletek” tárgykörét az árbocakác nyírségi tájfajtainak ismertetése és az azokkal folyt kísérleteinek eredményei képezik.

VII. „FEFAG kezdeményezésű nemesítési kísérletek” témaköre az előzőknek a folytatásaként a nemesített anyaggal történt kísérleti erdősítések, azok helyi technológiai és a kísérletek továbbfolytatása, mikéntjei.

A VIII–IX-es és a X. fejezet az akácfa hasznosítását, jövedelmezőségét, feldolgozását és termékeit ismerteti. Fájából szép színű, tartós bútorok, nagyobb helyiségek (pl. fürdőmedencék) tetőszerkezete, gyermekjátsszóterek mozgást segítő alkalmazosságai.

A könyv értékét a 136 fénykép és rajzos ábra, továbbá a táblázatok emelik, de kár, hogy ezeket nem sorsámozta és a tartalomjegyzék után nem sorolta fel.

A könyvet elsősorban az Alföldön dolgozó erdész-kollégáknak és a természetvédelmi szakembereknek ajánlom figyelmébe. Ez utóbbiaknak az akáccal kapcsolatos hozzáállását bizonyára közelebb hozza az erdészekéhez.

A könyv kiállítása és olvashatósága minden igényt kielégít.

Dr. Kollwenz Ödön

Környezeti nevelés az erdőben – akkreditált továbbképzés

Az Öko-Fórum Alapítvány és az Országos Erdészeti Egyesület 2005. évben ismét indítja a 60 órás, akkreditált továbbképzését pedagógusok (óvónők, tanítók, tanárok), erdészek, szabadidő-szervezők részére.

A továbbképzés célja:

Az erdei programok vezetőinek, erdészeknek, pedagógusoknak, szabadidő-szervezőknek és ifjúsági vezetőknek olyan szakmai és módszertani ismeretekhez – speciális erdőpedagógia, módszertangyakorlat – juttatása, amelyek birtokában képesek lesznek:

- erdei programok szervezésére és vezetésére.
- a vonatkozó nevelési-oktatási dokumentumokban az erdő sokoldalú szerepének tudatosítására.
- tudatosítani az erdő jelentőségét, sokrétű funkcióját tanítványaikban.
- az erdő szeretetére, védelmére nevelni.

A továbbképzés időpontja:

2005. április 28–május 1. (csütörtök 16.00 – vasárnap 10.00)

2005. szeptember 22–25. (csütörtök 16.00 – vasárnap 10.00)

Helyszín: Sopron

A továbbképzés részvételi díja 68 000 Ft. A részvételi díj magában foglalja a teljes ellátás költségét (szállás, étkezés) és az oktatási segédanyagokat, könyveket.

A továbbképzésre folyamatosan, legkésőbb 2005. február 28-ig lehet jelentkezni az Öko-Fórum Alapítványnál. Cím: 1438 Budapest, Pf. 507.

További felvilágosítás kapható ugyanott, tel: 343-4800/154.